

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil(a) student(ka): Aneta Káchová

Název práce: Politika interního kolonialismu: případová studie relokační Inuitů v Kanadě v 50. letech 20. století

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci v rámci instituce): Lucie Kýřová, Ph.D.

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Předložená práce se zabývá relokací kanadských Inuitů v arktické oblasti v 50. letech 20. století a událost se snaží zkoumat skrze koncept interního kolonialismu. Cílem práce je odpovědět na výzkumnou otázku, zda lze v případě relokační Inuitů v Kanadě hovořit o „politice interního kolonialismu“ praktikované kanadskou vládou či nikoliv.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Autorka si vybrala ambiciózní projekt, který vyžaduje definování teoretického konceptu a jeho aplikaci na případovou studii týkající se ne moc známého tématu. Takovýto projekt nicméně skrývá spoustu úskalí, které autorka ne vždy úspěšně zdočila (více v následujících odstavcích). Autorka pracuje s teoretickým konceptem interního kolonialismu; své zdroje zkoumá metodou obsahové analýzy, ale neupřesňuje, zda se jedná o kvalitativní či kvantitativní analýzu. Z textu vyplývá, že by mělo jít o kombinaci. Autorky využívá sekundární i primární zdroje. Práce má logickou strukturu; v první kapitole představuje koncept interního kolonialismu, ve druhé pak historii relokační Inuitů. O těchto dvou kapitolách autorka říká, že v nich „nedochází k žádnému výzkumu,“ pouze ke sběru relevantních informací (str. 12). Předpokládám, že má spíš na mysli, že tyto kapitoly nejsou analytické, vzhledem k tomu, že sběr a zpracování informací k mně neznámému tématu je také výzkum. Ve třetí kapitole se pak věnuje aspektům definujícím interní kolonialismus a jejich relevanci k relokaci Inuitů. Argumentace je logická, bohužel však nedostatečně podložena analýzou daných zdrojů (více v následujících odstavcích).

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Práce je psaná čtivě a srozumitelně, jen s občasnými chybějícím písmeny a chybami. Autorka pečlivě a konzistentně odkazuje na použité zdroje. Grafická úprava a formální náležitosti práce jsou v pořádku.

4. KONTROLA ORIGINALITY TEXTU

Prohlašuji, že jsem se seznámil/a s výsledkem kontroly originality textu závěrečné práce v systému:

Theses Turnitin Ouriginal (Urkund)

Komentář k výsledku kontroly: Text je originální.

5. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Jak už jsem zmínila, autorka si vybrala ambiciózní projekt, jehož zpracování přináší spoustu výzev. K jeho zpracování přistupuje logicky – napřed se snaží o definici konceptu, pak vysvětlení zkoumaných historických událostí a poté o aplikaci konceptu na dané události. Projekt je tak dobře nastaven, k problémům dochází při jeho zpracování, a to bohužel hned od počátku.

Definice a použití konceptu: autorka používá interní kolonialismus záměně jako „koncept“ a „politiku“, případně „politickou strategii.“ Zde se ale jedná o teoretický – analytický koncept, který vznikl jako nástroj k vysvětlení fenoménu / situace nerovného postavení menšin v USA (a Latinské Americe; kořeny konceptu domácího kolonialismu viz. Gutiérrez, “Internal Colonialism: An American Theory of Race,” 2004), specificky Afroameričanů a Chicano, který autorka používá k vysvětlení mocenských vztahů mezi kanadskou vládou a indigenními obyvateli a k hodnocení oficiální kanadské politiky vůči původním obyvatelům. Přesnější by tedy bylo mluvit o teoretickém konceptu vysvětlujícímu vládní politickou strategii (ať už asimilace, relokační nebo terminace/White Paper v Kanadě) vůči původním obyvatelům, která vychází z koloniálních mocenských vztahů. Zde by možná stačilo přesnější vyjadřování a nepoužívat teoretický koncept a oficiální vládní politiku jako záměnné.

Definování konceptu a jeho aplikace na původní obyvatel je také problematická. Autorka definuje interní kolonialismus jako jakéhosi následníka kolonialismu „jako takového“, kdy po zmizení nadvlády cizinců nad domorodci se objevuje nadvláda a podmanění jedné skupiny domorodců druhou („samotnými domorodci“, str. 13). Toto může být pravda v oblastech, z nichž původní kolonizátoři fyzicky odešli. Nicméně toto není realita osadnických států (settler states) jako je Kanada, USA, Austrálie nebo Nový Zéland. Zde potomci původních kolonizátorů stále kolonizují a dominují nativním populacím. Není tudíž asi překvapením, že vědci z Native American a Indigenous Studies dominantně používají ve svých analýzách koncept settler colonialism (osadnický kolonialismus / kolonialismus osadníků), případně coloniality – pokračující kolonizace, které lépe vystihují realitu původních obyvatel. Toto samozřejmě neznamená, že by kolegyně Káchová nemohla koncept interního kolonialismu použít a aplikovat na situaci kanadských Inuitů. Ba naopak. V 80. letech 20. století Ward Churchill, aktivista za práva původních obyvatel v USA, koncept interního kolonialismu na Americké Indiány aplikoval (Ward Churchill, “Indigenous Peoples of the United States: A Struggle Against Internal Colonialism,” 1985). Je ale nutné kriticky a pečlivě tento koncept zhodnotit, kde je aplikovatelný a kde už realitě původních obyvatel neodpovídá a je nutné ho modifikovat, případně kombinovat s jiným konceptem. A také se zamyslet nad tím, jestli koncept interního kolonialismu je následovníkem kolonialismu anebo jen jedním z typů kolonialismu (např. Nancy Shoemaker, “A Typology of Colonialism,” 2015).

Problém druhé kapitoly: chybějící analýza. Autorka v úvodu avizuje, že zde „nedochází ... k žádnému výzkumu“, nicméně zde měla autorka nejen představit chronologický přehled událostí relokační, vládní odůvodnění a kampaň, a její dopady, ale zároveň měla tyto analyzovat a ukázat na nich mocenskou hierarchii vztahů kanadské vlády a původních obyvatel (např. fakt, že zájmy a přání Inuitů nebyly brány vládou v potaz). Tím by prokázala pokračující koloniální vztahy a v následující kapitole už jen mohla zkoumat specifické aspekty, které by ukázaly na to, zda se jedná o interní kolonialismus nebo ne. Kapitola tak jen představuje historickou událost, ale nespojuje jí přímo s konceptem (interního) kolonialismu.

Kapitola třetí. Tato kapitola má být stěžejní, analytická, kde autorka slibuje aplikovat konkrétní proměnné charakterizující interní kolonialismus na relokační Inuitů. Tyto proměnné vyjmenovala, již v první kapitole na základě článku, který zkoumá sekundární literaturu používající tento koncept s cílem definovat aspekty interního kolonialismu. Bohužel je kapitola mnohdy spíše výčtem nebo shrnutím faktů než jasnou aplikací konceptu a rozbořem, který by prokázal, že se jedná o interní kolonialismus, a ne něco jiného.

Namátkou: mocenské vztahy (str. 28) – popis odpovídá obecně kolonialismu, není jasné, proč by to měl být specificky interní kolonialismus (zvláště, když se jedná o původní obyvatel). Legislativní systém (str. 29) - nabízí přehled aktivit, důvodů a rozhodnutí kanadské vlády ohledně relokační, ale ne analýzu systému jako takového s ohledem na kolonialismus a hierarchii moci. Pohyb kapitálu (str. 30–31) nabízí popis špatné ekonomické situace, ale neukazuje, proč je toto interní kolonialismus, a nejen ekonomický problém severské oblastí daný lokalitou a prostředím. Zde by pomohla komparace podobných oblastí a jejich osídlení a debata, zda se interní kolonialismus týká etnických skupin nebo jestli ta dělící linie může být právě regionální nebo socio-ekonomická bez ohledu na rasu a etnikum. Marketing (str. 31–32) – popisuje propagační kampaň programu relokační.

Tento popis by ovšem odpovídal jakékoliv jiné marketingové kampani. Není jasné, proč zrovna tento má být aspektem interního kolonialismu. Přístup k technologiím (str. 33) – autorka zde popisuje hlavně neschopnost Inuitů psát / posílat dopisy příbuzným, kteří zůstali v původní oblasti. Jedná se tedy spíše o nedostupnost poštovních **služeb** než technologií. Autorka jen jednou větou zmiňuje technické vybavení na lov a rybolov, ale nijak ho nerozebírá.

Kvantitativní obsahová analýza: konec třetí kapitoly nabízí kvantitativní analýzu interního kolonialismu, která vychází z již zmíněného článku od autorů Norma Beatriz Chalout a Yves Chalout. Tento článek analyzuje 9 sekundárních zdrojů a sleduje počet výskytu konkrétních proměnných, které charakterizují interní kolonialismus. Kolegyně Káchová používá tuto četnost (uvedenou v tabulkách v první kapitole) jako bodovou škálu, ze které počítá skóre interního kolonialismu. To by ještě dávalo smysl. Nicméně toto je následováno větou „Z mnou vypracované analýzy relokace Inuitů vyšlo skóre [číslo]“ (str. 38). Tento údaj se zde objevuje jako blesk z čistého nebe. Nikde v textu autorka neindikuje jakoukoliv vlastní kvantitativní hodnotovou škálu na popisované události. Nevíme, odkud se toto její číslo bere a na čem je vlastně založené – na výskytu v literatuře? Na kvantitativním hodnocení historické události a jejího dopadu, které ale v textu chybí? Zde se ukazuje chybějící analýza ve třetí kapitole, kde se autorka mohla pokusit ukázat nejen to, zda se jednotlivé proměnné v případě relokace Inuitů vyskytují (což obecně dělá), ale také jejich četnost nebo nějakou numerickou hodnotu, právě třeba těch dopadů. Celá tato pasáž nedává moc smysl. Nicméně na jejím základě autorka tvrdí, že relokace Inuitů je „příkladem využití politické strategie interního kolonialismu“ (str. 39).

Využití četnosti výskytu specifických aspektů charakterizujících teoretický koncept v sekundární literatuře za účelem lépe tento koncept definovat dává smysl. Snažit se hodnotit typ politického vztahu na základě (pouze) kvantitativní analýzy (která ani není v textu plně vysvětlena a ukázaná), možné není.

6. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

K obhajobě by si autorka měla připravit prezentaci na základě výtek v tomto posudku. Zejména pak:

* lépe vysvětlit použitou kvantitativní metodu - na jakých konkrétních zdrojích se zakládá, jak ji přesně aplikujete na historickou událost relokace Inuitů?

* lépe, na konkrétních příkladech ukázat, proč se v případě relokace Inuitů jedná o interní kolonialismus, a ne třeba settler / osadnický kolonialismus

* zamyslet se nad limity aplikace konceptu používaného (a formovaného) převážně s ohledem na situaci Afroameričanů a Chicano na indigenní národy.

7. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (A-F):

Přes všechny nedostatky práce věřím, že by autorka měla mít možnost práci obhájit. V případě pečlivě připravené a brilantně odvedené obhajoby pak navrhuji známku E - D.

Datum: 3.6.2024

Podpis: Lucie Kýrová

Pozn.: Hodnocení pište k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo příložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.